

Uusi Plena Ilustrita Vortaro!

äutoro Juha Metsäkallas · publikigita 2020-08-06

Sanakirjasta *Plena Ilustrita Vortaro* (PIV) on ilmestynyt uusi laitos nimeltään PIV 2020. Kustantaja on edelleen *Sennacieca Asocio Tutmonda* (SAT), mutta päätoimittajaksi on vaihtunut Bertil Wennergren, joka on tullut tunnetuksi *PMEG*:n kirjoittajana.

PIV on edelleen vanhassa tutussa [osoitteessaan](#), mutta ulkoasu ja toiminnot ovat osin muuttuneet. Sinistä ja keltaista on ilmestynyt käyttöliittymään (mistähän syystä juuri nämä värit?) selkeyttämään valintoja. Lisäksi selitykset ja ohjeet ovat helpommin löydettävissä suoraan yläpalkin valikosta.

Itse sanakirjan teksti muistuttaa hyvin pitkälle perinteistä painettua laitosta, mutta verkkosivusta on luonnollisesti voitu luoda mukautuvampi. *Tildoj*-toiminnoilla saa kytkettyä aaltoviivat, kertausmerkit käyttöön eli perinteisen sanakirjanäkymän, jossa pääsana on korvattu tuolla kertausmerkillä. Oletuksena on kuitenkin näkymä, jossa pääsana toistetaan sellaisenaan.

Sen sijaan oletuksena on kytketty *Apartigi*-toiminto, joka lisää päähakusanojen väliin katkoviivan lukemisen helpottamiseksi. Viivan saa kytkettyä pois, jos haluaa samanlaisen näkymän kuin painetussa laitoksessa.

Niin, PIV 2020 on ilmestynyt myös ihan perinteisenä kovakantisena, paperisena sanakirjana. Painos on käsittääkseni vain 300 kappaletta, jottei kirja jäisi lojumaan Wennergrenin nurkkiin. Tosin ainakaan tätä kirjoitettaessa ei SAT:n verkkokauppa vielä myynyt tätä uutta laitosta vaan ainoastaan vanhempaan PIV 2005 -laitosta.

Ehdottomasti suurin tekninen muutos liittyy tietomalliin eli miten sanakirja on sisäisesti tallennettu. Koko sanakirjan sisältö muodostaa nyt tavallaan yhden tekstimassan, johon haku kohdistuu. Kun samalla koko hakumoottori on kirjoitettu uusiksi, lopputuloksena on haku-

toimintoja, joista aikaisemmin saattoi vai haaveilla. Helpoimmin havaittavissa ovat hakukentän alapuolella olevat suodattimet (*Kapvortoj*, *Derivaĵoj* ja *Cetere*), mutta hyödyllisin on ilman muuta tuki ns. jokerihauille. Kokeile vaikka hakea yhdistelmällä *"*aĉa*"* (kirjoita lainausmerkkien välissä oleva osuus) ja katso, mitä kaikkea löytyy.

Uusi tietomalli mahdollistaa jatkossa PIV:ä hyödyntävien sovellusten aiempaa helpomman tekemisen. Tai tekemisen ylipäättänsä, koska aiempi malli ei oikein soveltunut käytössä lainkaan. PIV:n hyödyntämiseen tällä tavoin Wennergren suhtautuu myönteisesti.

Vaikka uutena toimintona on selaaminen, jopa koko sanakirjan osalta, Wennergren tai SAT eivät halua, että koko sisältö olisi kaapattavissa ja tätä vastaan sivustolla on joitakin suojausmekanismeja¹.

Wennergrenin [blogia](#) seuranneet tietävät, ettei hän ole juuri halunnut tähän uuteen laitokseen sisällöllisiä muutoksia. SAT:n jäsenille pitämässään [luennossa](#) Wennergren luetteli muutokset:

- korjattu kirjoitusvirheitä
- joitakin selityksiä muokattu käyttämään vähemmän arvolatautuneita ilmauksia
- uusi kantasana *algio*
- huomautus sanan *alia* käytöstä taulukkosanan tapaan
- lisämerkitys sanalle *didaktika*
- uusi kantasana *Ĥanuko*
- muutettu määritelmää sanalle *Idisto*
- lisämerkitys sanalle *kivio*
- vaihtoehtoinen kirjoitusmuoto *Rodiso*
- uusi kantasana *aikido*

Sen sijaan esimerkiksi *vegan*-alkuiset sanat ovat jääneet puuttumaan, mitä Wennergren pitää selvänä lapsuksena.

Uusi päätoimittaja Wennergren ehdottaa kuitenkin suuria sisällöllisiä muutoksia. Niin uskomattomalta kuin tämä kuulostaakin, kirjaan on vuosien varrella eri laitosten yhteydessä livahtanut sanoja, jotka eivät ole esperantoa!! Esimerkkinä vakavasta virheestä Wennergren mainitsi sanan *zoo*, joka kyllä käy arkikielisenä lyhentymänä sanaliitosta *zoologia parko* eli bonalingvisticistään *bestoĝardeno*. Mutta PIV väittää, että sana olisi kantasanan asemessa muodostettaessa yhdyssanoja, esim. *zoologio* : eläinoppi. Voi hyvin olla, että *zoo* on kantasanan asemessa kielissä, joista näitä yhdyssanoja on lainattu, mutta esperantossa se ei ole.

PIV 2020 on nähtävä teknisesti uudistettuna laitoksena, joka siirtää hakutoiminnot tähän aikaan. Sen sijaan sisällöllisesti uudistettu laitos antaa vielä odottaa. Lisäksi sisällön uudistamisen vaatiman rahoituksen saaminen on ilmeisesti vielä auki.

1. Vaikka tuollaisen väittäminen onkin selkeä kehoitus kaltaiselleni nörtille lähteä tutkimaan asiaa, en tehnyt niin. Herää myös kysymys, miksi ketään vaivautuisi kaappaamaan koko sisältöä. En usko, että sillä pystyisi lyömään rahoiksi.

La origina artikolo estas publikigita 2020-08-06 en la retejo **Finna babilejo** kun rubriko "Uusi Plena Ilustrita Vortaro!". Ĉi tiu PDF-versio estas aŭtomate

kreita 2021-11-23. Vidu ankaŭ la aliajn afiŝojn de tipo [artikoloj](#), [finnalingvaj](#).